

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського здоров'я
Кафедра внутрішніх хвороб
Кафедра акушерства, гінекології та педіатрії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів та хірургічних захворюваннях

Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>227 «Фізична терапія, ерготерапія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Фізична терапія, ерготерапія</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Доцент, к.мед.н. Врублевська Світлана Володимирівна	068-197-51-77	vrublev2000@gmail.com
Викладач Браїловський Богдан Юрійович	+38(099)109-92-86	bbogdan75@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Структуру курсу «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів та хірургічних захворюваннях» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр галузі знань: 22 Охорона здоров'я, спеціальності: 227 Фізична терапія, ерготерапія. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати необхідні знання для вивчення та оволодіння спеціальними медичними маніпуляціями та елементами догляду за пацієнтами.

Мета та завдання дисципліни: формування знань та практичних навичок, виконання медичних маніпуляцій, дотримання протоколів діяльності медичних працівників, надання долікарської допомоги, догляд та навчання пацієнта і його оточення, профілактика захворювань.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліни загальної підготовки, вступ до спеціальності, основи фізичної реабілітації та ерготерапії, види оздоровчо-рухової активності, біомеханіка та клінічна кінезіологія тощо.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів та хірургічних захворюваннях» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Навчальна дисципліна «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів та хірургічних захворюваннях» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання: визначення поняття фізичної реабілітації при хірургічних захворюваннях, його основні функції; роль реабілітолога в системі охорони здоров'я, основні завдання, права і обов'язки; санітарно-протиепідемічний режим, його мета, завдання, засоби забезпечення; види і методи дезінфекції та стерилізації, їх характеристики; особисту гігієну пацієнту; принципи лікувального харчування пацієнтів хірургічного

профілю; особливості спостереження, догляду і фізичної реабілітації пацієнтів хірургічного профілю; найпростіші методи фізіотерапії; основні форми медичної документації, правила їх оформлення; основи медичної етики і деонтології; чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України, Департаментів управління охорони здоров'я, постанови Кабінету Міністрів тощо.

Вміння: оцінювати стан пацієнта терапевтичного та хірургічного профілю; вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, добовий діурез; призначати та виконувати з пацієнтом вправи фізичної реабілітації; проводити моніторинг ефективності фізичних вправ; виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури; давати рекомендації пацієнту щодо здорового способу життя, загартовування, рухової активності, раціонального харчування.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (перший семестр / другий семестр)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
9	270	30/ 20	40 /40	60 / 80	2	3, 4	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви тем	Кількість годин			
		всього	у тому числі		
			лекц.	прак.	сам.роб.
1.	Третій семестр Поняття про основні захворювання системи травлення, фізична реабілітація при захворюваннях органів травного тракту. Анатомо-фізіологічні особливості будови травної системи. Захворювання органів травлення. Клініко-фізіологічне обґрунтування та методи застосування засобів фізичної реабілітації.	9	2	2	5
2.	Фізична реабілітація при гастритах. Поняття про гастрит та його види. Етіологія, клініка гострого та хронічного гастритів. Основні засоби фізичної реабілітації в лікарняному і післялікарняному періодах лікування гастритів.	11	2	4	5
3.	Фізична реабілітація при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки. Етіопатогенез, клінічні прояви виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки. Основні засоби фізичної реабілітації лікарняному і післялікарняному періодах лікування.	11	2	4	5
4.	Фізична реабілітація при хронічних гепатитах. Класифікація гепатитів. Завдання і методика ЛФК та фізіотерапії при гепатитах. Лікувальне харчування при захворюваннях печінки.	11	2	4	5
5.	Фізична реабілітація при хронічному холециститі і жовчнокам'яній хворобі. Поняття про дискінезії жовчовивідних шляхів, холецистит, жовчнокам'яну хворобу.	11	2	4	5

	Завдання і методика ЛФК при цих захворюваннях. Особливості застосування масажу та фізіотерапії.				
6.	Фізична реабілітація при панкреатиті. Панкреатит - причини виникнення, клініка. Рухові режими, дозування фізичних навантажень.	11	2	4	5
7.	Фізична реабілітація при захворюваннях кишок. Коліт, ентерит, ентероколіт, дискінезії кишківника - причини виникнення, клінічні прояви. Фізична реабілітація в лікарняному і післялікарняному періодах комплексного лікування.	11	2	4	5
8.	Фізична реабілітація при опущенні органів черевної порожнини. Поняття про спланхноптоз. Особливості методики ЛФК. Завдання масажу, фізіотерапії і працетерапії, застосування їх при спланхноптозі.	11	2	4	5
9.	Фізична реабілітація при ожирінні. Ожиріння. Етіопатогенез, форми і ступені ожиріння. Вплив ожиріння на діяльність органів і систем. Завдання фізичної реабілітації при ожирінні. Особливості лікувальної фізкультури при ожирінні. Лікувальний масаж, фізіотерапія, механотерапія і працетерапія при ожирінні.	11	2	4	5
10.	Відновлювальне лікування хворих цукровим діабетом. Цукровий діабет - етіологія, патогенез і клінічні прояви. Застосування засобів фізичної реабілітації при цій патології.	11	4	2	5
11.	Відновлювальне лікування хворих подагрою. Поняття про подагру, етіопатогенез і клінічна симптоматика хвороби. Застосування засобів фізичної реабілітації при подагрі.	11	4	2	5
12.	Фізична реабілітація при хворобах сечовидільної системи. Загальні відомості про хвороби нирок і сечовидільних шляхів. ЛФК при гострому і хронічному перебігу хвороб органів сечовиділення, покази і протипокази.	11	4	2	5
	Всього годин за 3 семестр	130	30	40	60
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК					
	Четвертий семестр				
1.	Основні принципи та завдання реабілітації хворих хірургічного профілю. Загальне вчення про рани. Фізична реабілітація при ранах.	14	2	4	8
2.	Особливості фізичної реабілітації при опіках та відмороженнях. Реабілітація хворих на гострі гнійні захворювання шкіри і підшкірної клітковини.	14	2	4	8
3.	Особливості фізичної реабілітації після видалення злоякісних пухлин різної локалізації.	14	2	4	8
4.	Задачі фізичної реабілітації після хірургічного лікування грижі, гострого апендициту.	14	2	4	8
5.	Реабілітація хворих на трофічні виразки і пролежні.	14	2	4	8
6.	Реабілітація хворих при запальних ураженнях кровеносних судин.	14	2	4	8
7.	Фізична реабілітація хворих на гнійно-запальні захворювання суглобів.	14	2	4	8
8.	Особливості фізичної реабілітації хворих при оперативних втручаннях на органах грудної клітки.	14	2	4	8

	Фізична реабілітація хворих після операцій на серці.				
9.	Фізична реабілітація хворих при втручаннях на органах черевної порожнини.	14	2	4	8
10.	Фізична реабілітація хворих після оперативних втручань на сечостатевої системі у жінок, у чоловіків.	14	2	4	8
	Всього годин за 4 семестр	140	20	40	80
	Всього годин на дисципліну	270	50	80	140
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ІСПИТ					

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів та хірургічних захворюваннях» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.
8. Тематика самостійної роботи здобувачів наведена в Структурі навчальної дисципліни.

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення іспиту (заліку).	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит (залік)
-------------------------------------	---

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Мухін В. М. Фізична реабілітація підручник / В. М Мухін. - 3-тє вид., перероблене та доповн. – К.: Олімп. л-ра, 2010. – 488 с.
2. Пешкова О. В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : [навч. посіб.] / О. В. Пешкова. - Х. : Бровін О. В., 2011. – 312 с.
3. Порада А.М. Основи фізичної реабілітації: Навч. посібник / А.М Порада, О.В.Солодовник, Н.Є. Прокопчук. - 2-е вид. – К.: Медицина, 2008.- 248 с.
4. Соколовський В.С. Лікувальна фізична культура / В.С. Соколовський, Н.О.Романова, О. Г. Юшковська. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 236 с.

Додаткова:

1. Dzis I. Prediction of survival in non-Hodgkin lymphoma based on markers of systemic inflammation, anemia, hypercoagulability, dyslipidemia and Eastern Cooperative Oncology Group performance status / I. Dzis, O. Tomashevska, Ye. Dzis, Z. Korytko // *Acta Haematologica Polonica*, 2020; Volume 51, Issue 1, Pages 34–41, ISSN (Online) 2300-7117, DOI: <https://doi.org/10.2478/ahp-2020-0008>.
2. Korytko Z.I. Limit physical activity and stress: correction mechanism / Z.I. Korytko. – *Праці наукового товариства ім. Шевченка. Медичні науки*. - 2017. - Т. 49. - С. 27. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pntsh_lik_2017_49_19_26.
3. Korytko, Z., Kulitka, E., Bas, O., Chornenka, H., Zahidnyy, V., & Yakubovskiy, T. (2020). Adequacy criteria of physical loadings and their use in sports, physical education, and physical rehabilitation. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, (2 (50), 68-77. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2020-02-68-77>.
4. Korytko Z. Use of integral hematological indices for diagnostics of athletes adaptive processes / Zoryana Korytko, Eduard Kulitka, Halyna Chornenka, Vasyl Zachidnyy // *Journal of Physical Education and Sport* – 2019. – Vol. 19, art 32. – P. 214–218. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/2347>